

Allergie voor wespen- en/of bijengif

Inleiding

Er is bij u een allergie voor wespen- en/of bijengif vastgesteld. Deze brochure geeft informatie over wat er bij u kan gebeuren na een volgende wespen- of bijensteek. U leest ook waarop u moet letten om een wespen- of bijensteek te voorkomen en hoe u behandeld kunt worden.

Hoe vaak komt een wespen- en/of bijenallergie voor?

In Nederland reageert 10 tot 20 procent van de bevolking gevoelig op een wespen- of bijensteek. Meestal reageren mensen alleen met een matige tot forse zwelling op de plaats van de steek (ook wel 'large local' genoemd) zonder verdere klachten. Deze reactie kan erg vervelend zijn, maar is vrijwel nooit gevaarlijk. Uitzondering hierop is een wespen- of bijensteek in de keel.

Bij ongeveer één op de honderd mensen kan een ernstige allergische reactie optreden: mensen krijgen bijvoorbeeld een ernstige astma-aanval, een zwelling in de keel of raken in shock. Jaarlijks overlijden er in Nederland twee tot vijf mensen door een wespen- of bijensteek.

Als eenmaal een wespen- en/of bijenallergie is opgelopen duurt deze (waarschijnlijk) levenslang. Iedereen kan in principe een allergie voor wespen- of bijengif ontwikkelen. Het risico om allergisch te worden is groter naarmate men vaker wordt gestoken of als men in een kort tijdsbestek vaak wordt gestoken.

Wat gebeurt er bij een allergische reactie na een wespen- of bijensteek?

Mensen met een wespen- of bijenallergie reageren verschillend na een steek.

De allergie kan zich uiten in:

- bloeddrukdalend;
- (geleidelijk) wegraken;
- benauwdheid;
- roodheid/huiduitslag (galbulten) op plaatsen waar u niet gestoken bent;
- misselijkheid die leidt tot braken.

De reactie kan heel snel, binnen enkele minuten, na de steek ontstaan. De reactie kan echter ook na twintig of zelfs zestig minuten na de steek optreden.

Is er alleen sprake van een forse plaatselijke zwelling rondom de steekplaats, dan wordt deze reactie ook wel 'large local' genoemd. Meer informatie hierover kunt u lezen in de brochure 'Forse plaatselijke zwelling na insectensteken of- beten'.

Wanneer steekt een wesp of een bij?

Algemeen geldt dat een insect steekt als het zich aangevallen of in het nauw gedreven voelt. Dit gebeurt bijvoorbeeld als u:

- op blote voeten loopt en op een wesp of bij trapt;
- uw knie of elleboog buigt, terwijl daar een wesp of bij zit;
- een wesp of bij in uw mouw, broekspijp of kraag heeft zitten;
- iets eet of drinkt, terwijl daar een wesp of bij in zit;
- iets pakt waar een wesp of bij op zit;
- naar een wesp of bij slaat.

Hoe kunt u een wesp- of bijensteek voorkomen?

Onderstaande praktische adviezen kunnen u mogelijk helpen een wesp- of bijensteek te voorkomen.

- Wespen en bijen komen af op geuren. Denkt u daarbij aan de lucht van cosmetische artikelen, zoals deodorant, parfum, aftershave, zonnebrandcrème en dergelijke. Wees ook alert op plaatsen waar vanwege de geur veel wespen en bijen komen, zoals bloemenwinkels, markten met fruit, afvalplaatsen, en terrasjes.
- Zwarte kleding en kleding met kleurige bloempatronen zijn aantrekkelijk voor wespen en bijen.
- Houdt uw slaapkamer wesp- en bijenvrij door ramen gesloten te houden of van een hor te voorzien en deuren dicht te houden.
- Als u in uw omgeving een wespennest zit, heeft u meer last van wespen. Laat daarom het wespennest door een verdelger verwijderen.

Wat gebeurt er bij een volgende wesp- of bijensteek?

Iemand die allergisch is voor wesp- of bijengif, krijgt niet bij iedere volgende steek wéér een allergische reactie. Bij elke steek is de kans op een allergische reactie gemiddeld ongeveer 50%.

De kans op een reactie is hoger dan 50% bij iemand die in shock is geweest, de kans is lager bij iemand met een milde reactie zoals alleen galbulten over het lichaam.

Krijg je bij een volgende allergische reactie dezelfde klachten als bij een eerste steek?

Meestal krijgt iemand bij een volgende steek dezelfde klachten als bij een eerste steek. Het is echter ook mogelijk dat de allergische reactie bij een volgende steek zowel minder ernstig, als ernstiger is.

Diagnose

Ter bevestiging van de diagnose 'allergie voor wesp- of bijengif' worden er testen gedaan.

- Bloedonderzoek

Met behulp van een bloedtest wordt gekeken of er afweerstoffen (IgE) aanwezig zijn tegen wesp- of bijengif. Als er in het bloed geen afweerstoffen zijn gevonden zal er een huidtest met wesp- of bijengif aangevraagd worden.

- Huidtest met wespen- en/of bijengif

Hierbij wordt het gif van bijen en/of wespen in verschillende concentraties door middel van een intracutane test in de huid getest. Op de prikplek kan een wit bultje met daaromheen roodheid ontstaan. Op de prikplek kunt u jeuk verwachten, de jeuk trekt na ongeveer 15 minuten weer weg. Er treedt zelden een algemene allergische reactie op.

- Urineonderzoek

In de urine wordt gekeken naar afbraakstoffen van histamine.

- Heeft u een ernstige reactie gehad waarbij u (bijna) het bewustzijn bent verloren, dan zal er een beenmergonderzoek verricht worden ter uitsluiting van mastocytose (mestcelziekte). Meer informatie over het beenmergonderzoek en mastocytose kunt u lezen op de website www.umcg.nl

Behandeling

Er zijn twee manieren om een wespen- en/of bijenallergie te behandelen, namelijk:

1. Gebruik maken van een adrenaline auto-injector (merknamen Epipen® of Jext®).
2. Immunotherapie (desensibiliseren).

Adrenaline auto -injector

Een adrenaline auto-injector (Epipen® of Jext®) is een automatische injectiespuit, geschikt voor eenmalig gebruik. In deze injectiespuit bevindt zich een medicijn (adrenaline) dat de ernstige gevolgen van een allergische reactie tegengaat. De adrenaline auto-injector voorkomt dus geen allergische reactie.

Meer informatie over de adrenaline auto-injector kunt u lezen in de brochure 'Informatie over de adrenaline auto-injector'.

Immunotherapie

De immunotherapie (ook wel desensibiliseren genoemd) is een injectiekuur waarbij iemand gedurende enige tijd gezuiverd wespen- en/of bijengif krijgt ingespoten. Het doel van deze therapie is iemand 'immuun' maken voor wespen- en/of bijengif.

De therapie bestaat uit een instelfase en een onderhoudsfase. In de instelfase wordt begonnen met een hele kleine hoeveelheid gezuiverd gif die geleidelijk wordt opgehoogd. In de onderhoudsfase wordt steeds dezelfde hoeveelheid gif gegeven. Alle injecties worden poliklinisch gegeven.

De instelfase

De instelfase duurt zes weken.

Week 1: Bij het eerste bezoek krijgt u in totaal drie injecties per insect waarvoor u allergisch bent, beginnend met een zeer lage concentratie die bij iedere volgende injectie verhoogd wordt. De tijd tussen de injecties is 30 minuten. Na de laatste injectie moet u nog 60 minuten wachten.

Week 2 t/m 6: Vervolgens komt u gedurende vijf weken elke week waarbij telkens twee injecties met wespen- en/of bijengif gegeven worden. De concentratie wordt telkens opgehoogd tot uiteindelijk de onderhoudsdosering is bereikt. Opnieuw is de tijd tussen de injecties 30 minuten en moet u na de laatste injectie 60 minuten wachten. Als er bijwerkingen optreden kan de instelfase soms langer dan zes weken duren.

De onderhoudsfase

Na de instelfase volgt de onderhoudsfase. Tijdens de onderhoudsfase krijgt u één keer per zes weken een injectie met wespen- en/ of bijengif. Na de injectie moet u 30 minuten wachten, en als u dan geen klachten heeft mag u naar huis.

Als de onderhoudsfase probleemloos is bereikt kan de huisarts de behandeling overnemen.

Duur van de behandeling

De immunotherapie duurt drie tot vijf jaar, afhankelijk van de ernst van de eerdere allergische reactie. De bescherming is dan in principe levenslang.

Eventuele bijwerkingen van de immunotherapie

Sommige mensen hebben met name aan het begin van de behandeling last van een plaatselijke zwelling, roodheid en warmte van de huid bij de injectieplaats. Anderen voelen zich de dag dat zij geprikt zijn niet helemaal lekker. De klachten verdwijnen meestal in de loop van de behandeling en zijn geen reden de behandeling te stoppen of te vertragen. Bij een kleine 10% van de mensen kan een algemene allergische reactie het gevolg zijn van de injectie. Dit is meestal een milde reactie. In een dergelijk geval wordt het doseringsschema aangepast om ernstige bijwerkingen te voorkomen. Er is nog nooit iemand overleden door immunotherapie met wespen- of bijengif.

Staat een zwangerschap immunotherapie in de weg?

Tijdens de instelfase is de kans op een allergische reactie na een injectie met een concentratie gezuiverd wespen- of bijengif het grootst. U mag in deze periode dan ook niet zwanger zijn. Als de onderhoudsfase is bereikt en probleemloos verloopt, is een zwangerschap geen probleem. De injecties zijn niet schadelijk voor de ongeboren baby.

Tot slot

In deze brochure is uitgegaan van de normale gang van zaken. Soms kunnen zich echter uitzonderingen voor doen.

Als u na het lezen van deze brochure nog vragen heeft, kunt u altijd contact opnemen met het Functiecentrum Allergologie, telefoon (050) 361 29 58.

Aantekeningen